

BRUYNE (DE) (*Franciscus*), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Alveringem, 8.3.1864 — Mpala, 16.6.1904). Zoon van Karel-Lodewijk en van Alderweireldt, Rozalia.

De Bruyne trad in het postulaat der Witte Paters te Sint-Lambrechts-Woluwe en ging vandaar op 11 maart 1889 over naar het noviciaat te Maison-Carrée, waar hij het witte habijt ontving met de naam van Broeder Stanislas. Na zijn proefjaar werd hij naar Biskra (Algerië) gezonden, waar hij zich door de eed aan de sociëteit der Witte Paters verbond.

Met Paters Marquez, Roelens, Engels en De Beerst, alsook de Broeders Franciscus (Delhaye) en Arcadius (Desmyter, *Kolon. Biogr.*, IV, 230) gaat hij scheep te Marseille, met de missie der Witte Paters in Opper-Congo als bestemming (12 juli 1891). Over Bagamoyo-Tabora komt de karavaan te Karema, bij M^{sr} Lechaptois aan, die de reizigers naar de Westkust van Tanganika vergezelt. Te Mpala aangekomen laat Monseigneur in die missie Pater Roelens en Broeder Stanislas achter en zet zijn reis voort naar Kibanga. Aan P. Roelens en Br. Stanislas geeft Monseigneur opdracht een nieuwe missie te stichten bij kapitein Joubert. Na de noodzakelijke voorbereiding getroffen te hebben, vertrekt P. Roelens met Br. Stanislas naar Sint-Lodewijks-Murumbi (15 maart 1892). Het eerste werk van Br. Stanislas zal zijn een voorlopige woonst te bouwen op korte afstand van de woning van kapitein Joubert. Een verblijf voor de vrijgekochte slaafjes werd eraan toegevoegd. Begin april brengt M^{sr} Lechaptois versterking voor het personeel aan in de persoon van P. Herrebaut (*Kolon. Biogr.*, IV, 395). Doch op 18 december reeds wordt de stichting opgegeven, want P. Marquez is gestorven en het personeel ontbreekt om drie missieposten in stand te houden. Br. Stanislas, met de twee paters, keert naar Mpala terug en zal deze missie in de eerstvolgende negen jaren niet meer verlaten, althans niet voor een langdurige afwezigheid. Onder de leiding van P. Guillemé en geholpen door Br. Franciscus zal hij daar de grote arbeider zijn.

1893 begint slecht voor Br. Stanislas: hij maakt voor de eerste maal de bloedwaterkoorts door, doch herstelt gelukkig. Nog 25 of 26 maal zal dit gebeuren, te midden der drukke bezigheden van bouw- en akkerwerk. Voortdurend weer meldt het dagboek van Mpala dat het vuur aangestoken wordt onder een nieuwe steen- of kalkoven, dat pannen gebakken worden door Br. Stanislas en andere werken meer. In 1893 reeds wordt hij de meesterbouwer van Mpala genoemd. In 1894 beslist P. Guillemé de omheining der missie, alsook het weeshuis en de magazijnen, op te bouwen in definitief materiaal; daarna komt de kerk aan de beurt. Op 5 mei 1895, is M^{sr} Lechaptois uit Karema overgekomen voor de eerste steenlegging der kerk. Voor de bouw van die kerk zullen niet minder dan 800.000 stenen ter plaatse gebakken worden. Na het regenseizoen, kunnen, in mei 1896, de werken hernomen worden. De kolommen en de muren staan er al; nu moeten de bogen en de gewelven gebouwd. « Onze goede Broeders » werken eraan met hart en ziel. Is het niet » behoorlijk dat O. L. Vrouw haar baziliek » heeft in de Tanganika-streek? ». Op 12 januari 1897 komt M^{sr} Lechaptois het kanoniek bezoek doen en drukt de wens uit dat de kerk weldra in gebruik worde genomen. De bouwwerken schieten flink op. De Zwartten staren met stomme verbazing en met vrees naar die stenen bogen in de kerk, die hoog boven hun hoofden hangen zonder steun. De grote chef Tumbwe gaat Mpala bezoeken. Hij heeft die plaats gekend in de tijd van M. Storms. Doch thans vindt hij zijn weg niet meer in al die huizen, hangars en trappen. Uit vrees van te vallen daalt hij de trappen naar de kerk af op handen en voeten, het hoofd vooraan. Monseigneur Roelens zal Witte Zusters medebrengen uit België. Op

7 juni 1897 wordt de eerste steen van hun klooster gelegd. Voeg bij al dat bouwwerk te Mpala de bedrijvigheid te Kipungwe en andere schoolkapellen, het scheppen van een mooie moestuin, het aanleggen van tarwevelden, enz. Onder het wijs bestuur van P. Guillemé en zijn opvolger, dank zij de toewijding van twee vaardige Broeders, is Mpala stoffelijk en geestelijk uitgegroeid tot een prachtige missie.

In het jaar 1899, onderging Br. Stanislas de 23e aanval van bloedwaterkoorts, die hem tot op de rand van het graf bracht. Hij mocht toen voor een maand op herstel gaan naar Boudewijnstad. Drie nieuwe aanvallen in de daaropvolgende maanden waren een klare aanduiding dat de goede Broeder eens degelijk hoefde te verpozen. Na negen jaren ononderbroken arbeid vertrok hij, op 23 maart 1901, naar België.

Enige maanden rust in het vaderland herstelden hem dermate dat hij met M^{sr} Lechaptois en P. Mainferme, op 29 juli 1902, uit Marseille kon vertrekken. Op 19 november was hij terug te Mpala en hernam er zijn gewone bezigheden. Nog meer dan een jaar zal hij voortwerken, zeer dikwijls gekweld door hoge koorts. De laatste veertien dagen van zijn leven doorstond hij hevige pijnen. Een inspuiting van kinine zou hem fataal wezen. Deze veroorzaakte tetanos, aan dewelke hij ook bezweek, na de laatste H. Sakramenten ontvangen te hebben.

Aan de vaardigheid en het geduld van Br. Stanislas heeft de missie te Mpala ten groten dele haar bloei te danken. Zijn werkklust heeft de Zwartten aangewakkerd om vruchtbare velden aan te leggen, waarvan de opbrengst welstand onder de christenen van Mpala heeft gebracht. Met geduld leerde hij hun wat hun nuttig kon zijn. Door zijn zachtheid en liefvalligheid trok hij de Zwartten tot de godsdienst aan. Hij was door alle inboorlingen, groot en klein, bemind.

[W. R.] 28 september 1956.
P. M. Vanneste.

Archief Witte Paters van Afrika.